

Ảnh: stock.tookapic.com

CUỘC ĐUA THUẾ

Cuộc đua xuống đáy nguy hiểm về thuế thu nhập doanh nghiệp trên toàn cầu

Thuế là nguồn lực chủ yếu để các quốc gia sử dụng giải quyết vấn đề đói nghèo. Tuy nhiên, các công ty đang trốn thuế ở quy mô lớn, khiến các quốc gia trên toàn thế giới mất một khoản tiền lớn để giải quyết nghèo đói, đầu tư vào chăm sóc sức khỏe, giáo dục và việc làm. Báo cáo này công bố các thiên đường thuế lớn nhất trên thế giới - là những ví dụ nghiêm trọng nhất về một cuộc đua xuống đáy nguy hiểm về thuế thu nhập doanh nghiệp, trong đó các quốc gia trên toàn thế giới đang cắt giảm thuế thu nhập doanh nghiệp nhằm thu hút đầu tư. Báo cáo kêu gọi các quốc gia hợp tác với nhau nhằm chấm dứt cuộc đua xuống đáy và xóa bỏ các thiên đường thuế đang làm gia tăng bất bình đẳng và nghèo đói trên toàn cầu.

TÓM TẮT: CUỘC ĐUA THUẾ

HÀNH VI TRỐN THUẾ CỦA DOANH NGHIỆP ĐANG THỨC ĐẨY CUỘC KHỦNG HOẢNG BẤT BÌNH ĐẲNG

Vừa qua, Oxfam đã công bố chỉ 62 người đã sở hữu lượng tài sản tương đương với tài sản của 3,6 tỷ người nghèo nhất trên thế giới¹. Số liệu thống kê này cho thấy quy mô của một cuộc khủng hoảng bất bình đẳng đang làm suy giảm tăng trưởng kinh tế và cuộc chiến xóa nghèo đói, gây bất ổn xã hội trên toàn thế giới. Báo cáo này phân tích một trong những yếu tố chính làm gia tăng cuộc khủng hoảng bất bình đẳng: cạnh tranh thuế dẫn đến **cuộc đua xuống đáy** về thuế cho các tập đoàn toàn cầu. Bằng một nghiên cứu mới, báo cáo công bố các thiên đường thuế thu nhập doanh nghiệp lớn nhất trên thế giới – là 15 quốc gia tạo điều kiện thuận lợi cho những phương thức trốn thuế nghiêm trọng nhất. Cuối cùng, báo cáo đưa ra khuyến nghị cho các chính phủ hãy xóa bỏ các thiên đường thuế và cuộc đua xuống đáy về thuế vì lợi ích của người dân.

Hệ thống thuế được thiết kế tốt, có thể phân phối lại tài sản và cung cấp ngân sách cho các dịch vụ công, là một trong những cách thức hiệu quả để các quốc gia giảm bất bình đẳng và nghèo đói, đồng thời giúp tăng trưởng kinh tế ổn định.² Đánh thuế thu nhập doanh nghiệp, đặc biệt là các công ty thành công và lớn, là một trong những phương thức đánh thuế tiến bộ nhất. Phương thức đánh thuế này giúp các quốc gia tăng thu ngân sách. Khi nguồn thu này được đầu tư vào các dịch vụ công, phương thức này cũng giúp giảm bất bình đẳng vì đã phân phối lại thu nhập bằng cách chuyển “thu nhập vô hình” tới người nghèo. Từ đó, người dân được trang bị các công cụ và kỹ năng cần thiết để thoát nghèo, như được chăm sóc sức khỏe và tiếp cận giáo dục tốt.

Ngược lại, khi giảm gánh nặng thuế cho các công ty lớn, các quốc gia có hai xu hướng: hoặc cắt giảm chi tiêu cần thiết cho việc giảm bất bình đẳng và nghèo đói, hoặc bù khoản thâm hụt bằng cách đánh thuế cao hơn, như thuế giá trị gia tăng (GTGT), vào những nhóm khác, không giàu có của xã hội. Các loại thuế gián thu như thuế GTGT, phần lớn do người nghèo chi trả, chiếm trung bình 67% doanh thu thuế tại tiểu vùng Sahara Châu Phi và tác động nhiều nhất đến phụ nữ.³ Đồng thời, lợi nhuận tăng thêm từ thuế thu nhập doanh nghiệp thấp đem lợi ích cho cổ đông và chủ các doanh nghiệp, mà đa số là những người giàu có. Điều này đã làm gia tăng khoảng cách giữa người giàu và người nghèo.

Thuế thu nhập doanh nghiệp thấp hay nhiều ưu đãi thuế hơn đang được sử dụng rộng rãi với mong muốn thu hút đầu tư. Tuy nhiên, nhiều bằng chứng cho thấy thuế thu nhập doanh nghiệp không phải là lý do chính để các công ty lựa chọn địa điểm đầu tư. Theo báo cáo Năng lực cạnh tranh toàn cầu của Diễn đàn Kinh tế Thế giới, có 12 lý do để các công ty chọn đầu tư vào một quốc gia.⁴ Lý do quan trọng nhất là chất lượng cơ

sở hạ tầng, sự có sẵn của lực lượng lao động có trình độ và sức khỏe, và tình hình ổn định xã hội của quốc gia đó. Số tiền nộp thuế thu nhập doanh nghiệp đóng vai trò quan trọng nhằm đảm bảo doanh thu cho các khoản đầu tư này.

NGUỒN THU TỪ THUẾ THU NHẬP DOANH NGHIỆP ĐANG GIẢM TRÊN TOÀN THẾ GIỚI

Trong một vài thập kỷ vừa qua, số liệu cho thấy rằng số tiền nộp thuế của các công ty lớn đang giảm dần, do các quốc gia đang cạnh tranh trong cuộc đua xuống đáy về thuế thu nhập doanh nghiệp. Trong 30 năm vừa qua, doanh thu ròng của các công ty lớn nhất thế giới đã tăng gấp ba lần theo giá trị thực, từ 2 nghìn tỷ Đô la Mỹ vào năm 1980 đến 7,2 nghìn tỷ Đô la Mỹ vào năm 2013.⁵ Điều này không diễn ra cùng với xu hướng tăng lên của số tiền thu từ thuế thu nhập doanh nghiệp, vì có thiên đường thuế.

Chấm dứt cuộc đua xuống đáy về thuế thu nhập doanh nghiệp và đảm bảo nguồn thu từ thuế thu nhập doanh nghiệp, là việc rất quan trọng đối với các quốc gia đang phát triển. Ở các nước nghèo, nguồn thu từ thuế thu nhập doanh nghiệp trong tổng các nguồn thu thuế có tầm quan trọng gấp đôi so với ở các nước giàu.⁶ Nghiên cứu năm 2014 của Quỹ Tiền tệ Quốc tế chỉ ra rằng, so với nước giàu, các nước đang phát triển dễ bị tổn thương hơn gấp ba lần từ các ảnh hưởng tiêu cực của quy định và thực hành thuế của các quốc gia khác. Một nghiên cứu gần đây của trường Đại học Liên hợp quốc cho rằng một quốc gia càng nghèo thì càng có khả năng các công ty chuyển lợi nhuận ra khỏi quốc gia đó, để hưởng ưu đãi (ví dụ, thuế suất thấp) tại các quốc gia khác.⁷

Các quốc gia đang phát triển mất gần 100 tỷ Đô la Mỹ hàng năm do các hệ thống tránh thuế thu nhập doanh nghiệp. Khoản tiền này có thừa khả năng giúp cho 124 triệu trẻ em đang không được đi học được tiếp cận giáo dục, và chi trả cho các biện pháp y tế có thể cứu sống 6 triệu trẻ em.⁸ Action Aid ước tính rằng các quốc gia đang phát triển mất thêm 138 tỷ Đô la Mỹ do các ưu đãi thuế họ dành cho doanh nghiệp lớn.⁹ Báo cáo này phân tích hai yếu tố chủ yếu của cuộc đua xuống đáy về thuế thu nhập doanh nghiệp. Đầu tiên, bằng một nghiên cứu Oxfam vừa thực hiện, báo cáo phân tích các thiên đường thuế đang làm suy giảm toàn bộ hệ thống của thuế thu nhập doanh nghiệp và nêu tên 15 thiên đường thuế tồi tệ nhất trên thế giới. Sau đó, báo cáo phân tích cách thức các quốc gia khác trên thế giới đang tham gia một cuộc cạnh tranh nguy hiểm và hoàn toàn bất lợi về thuế thu nhập doanh nghiệp và miễn giảm thuế. Cuối cùng, báo cáo trình bày những hành động các quốc gia cần thực hiện ngay, nhằm chấm dứt tình trạng này, trước khi chúng ta chứng kiến sự xóa bỏ tất cả các loại thuế doanh nghiệp.

CÁC THIÊN ĐƯỜNG THUẾ THU NHẬP DOANH NGHIỆP LỚN NHẤT TRÊN THẾ GIỚI

Thiên đường thuế là sự thể hiện rõ ràng nhất của cuộc đua xuống đáy về thuế thu nhập doanh nghiệp trên toàn cầu, và có thể thấy ở các vùng khắp thế giới. Trong báo cáo này, Oxfam đã thực hiện một nghiên cứu mới nhằm xác định các thiên đường thuế thu nhập doanh nghiệp tồi nhất trên thế giới.

Bảng 1: Bảng xếp hạng 15 thiên đường thuế thu nhập doanh nghiệp của Oxfam

1	Bermuda
2	Quần đảo Cayman
3	Hà Lan
4	Thụy Sĩ
5	Singapore
6	Ireland
7	Luxembourg
8	Curaçao
9	Hồng Kông
10	Cyprus
11	Bahamas
12	Jersey
13	Barbados
14	Mauritius
15	Quần đảo British Virgin

Các quốc gia này¹⁰ có tên trong danh sách “tồi tệ nhất trên thế giới” của Oxfam vì đã tạo điều kiện thuận lợi cho những phương thức tránh thuế thu nhập doanh nghiệp nghiêm trọng nhất, gây ra sự gia tăng cuộc đua xuống đáy về thuế thu nhập doanh nghiệp. Để xây dựng danh sách này, nghiên cứu của Oxfam đã đánh giá các quốc gia theo 3 tiêu chí: thuế suất thuế thu nhập doanh nghiệp, mức độ ưu đãi thuế, và thiếu hợp tác quốc tế chống lại hành vi tránh thuế.¹¹

Các thiên đường thuế thu nhập doanh nghiệp đang gây ra thất thoát lớn về thuế. Việc sử dụng các thiên đường thuế đang dần trở thành cách thức hoạt động quen thuộc cho nhiều công ty. Phân tích của Oxfam cho thấy 90% các công ty lớn nhất thế giới có mặt tại ít nhất một thiên đường thuế.¹² Theo Hội nghị Liên Hợp Quốc về Thương mại và Phát triển (UNCTAD), các công ty đa quốc gia lớn sở hữu trung bình 70 cơ sở tại các thiên đường thuế, và điều này đã giúp họ nộp thuế thu nhập doanh nghiệp với mức thuế suất thực tế thấp hơn ở cấp độ cả tập đoàn, so với các công ty đa quốc gia không có cơ sở tại các thiên đường thuế.¹³

Liên minh Châu Âu (EU) và nhóm G20 đã cam kết đưa ra danh sách đen các thiên đường thuế, nhằm ngăn chặn hành vi trốn thuế của doanh nghiệp. Tuy nhiên, tiêu chí đánh giá các quốc gia chưa khách quan và đầy đủ đã khiến cho nhiều thiên đường thuế - bao gồm cả

những nơi Oxfam đánh giá là tồi tệ nhất trên thế giới – không xuất hiện trong hai danh sách này. Ví dụ, các tiêu chí đánh giá của EU loại ra những quốc gia có thuế suất thuế thu nhập doanh nghiệp bằng 0%. Do vậy, mặc dù là thiên đường thuế thu nhập doanh nghiệp tồi tệ nhất trên thế giới theo phân tích của Oxfam, các quốc gia, như Bermuda, lại có thể không có tên trong các danh sách này. Oxfam phát hiện rằng các công ty đa quốc gia của Hoa Kỳ ghi nhận lợi nhuận là 80 tỷ Đô la Mỹ tại Bermuda vào năm 2012 – nhiều hơn lợi nhuận ghi nhận tại Nhật Bản, Trung Quốc, Đức và Pháp cộng lại.¹⁴

EU quyết định chỉ đánh giá và lập danh sách các quốc gia không thuộc EU, nhằm đảm bảo không quốc gia châu Âu nào sẽ có tên trong danh sách đen, mặc dù phân tích của Oxfam cho thấy Hà Lan, Luxembourg, Ai-len và Cộng hòa Síp là các thiên đường thuế thu nhập doanh nghiệp tồi tệ nhất trên thế giới. Nhiều lãnh đạo của các quốc gia thành viên EU cũng loại các quốc gia như Thụy Sĩ khỏi danh sách đen, vì Thụy Sĩ đang hợp tác với EU về các vấn đề liên quan đến trao đổi thông tin tài chính.

Danh sách đen của nhóm G20, dự kiến được công bố năm sau, sẽ thiếu thuyết phục hơn vì chỉ dùng các tiêu chí liên quan đến minh bạch tài chính và bỏ qua nhiều chính sách thuế quan trọng hiện đang tạo thuận lợi cho hành vi trốn thuế của doanh nghiệp như thuế suất thuế thu nhập doanh nghiệp bằng 0. Do vậy, danh sách này không thể cho thấy các quy định thuế có hại tại nhiều thiên đường thuế tồi tệ nhất, bao gồm có Bermuda, Hà Lan, Thụy Sĩ và Singapore.

Điều quan trọng là thế giới cần lập một danh sách rõ ràng các thiên đường thuế lớn nhất, dựa trên các tiêu chí khách quan và không có can thiệp chính trị. Việc này có thể do Liên Hợp Quốc hoặc một tổ chức độc lập khác thực hiện hàng năm.

CUỘC ĐUA XUỐNG ĐÁY

Các quốc gia thiên đường thuế là những nước dẫn đầu trong cuộc đua xuống đáy về thuế thu nhập doanh nghiệp trên toàn cầu. Tuy vậy tất cả các quốc gia đều bị cuốn vào cuộc đua này. Với nỗ lực thu hút doanh nghiệp, các quốc gia trên thế giới đang cắt giảm thuế thu nhập doanh nghiệp – gây hại cho nền kinh tế của chính quốc gia đó và của các quốc gia khác trong quá trình này. Thuế suất thuế thu nhập doanh nghiệp trên toàn cầu đã giảm từ mức trung bình 27,5% vào 10 năm trước, xuống còn 23,6% hiện nay. Quá trình này cũng đang có dấu hiệu tăng tốc.

Đối với các quốc gia nhóm G20, thuế suất thuế thu nhập doanh nghiệp trung bình đã giảm từ 40% vào 25 năm trước, xuống còn 30% hiện nay. Theo Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (OECD), mức thu trung bình của các quốc gia thành viên OECD từ thu nhập và lợi nhuận của doanh nghiệp, giảm từ 3,6% xuống 2,8% trong tổng sản phẩm trong nước từ năm 2007 đến 2014. Xu hướng giảm thuế thu nhập doanh nghiệp đã làm gia tăng cuộc khủng hoảng bất bình đẳng ngày nay.

Nhóm G20 và OECD gần đây đã thống nhất một chương trình đa phương quan trọng, nhằm cố gắng giải quyết hành vi trốn thuế của doanh nghiệp, được gọi là sáng kiến Chống xói mòn cơ sở thuế và chuyển lợi nhuận (BEPS). Sáng kiến này nhằm giúp các quốc gia đánh thuế vào lợi nhuận tại nơi mà lợi nhuận được tạo ra (và không phải tại nơi lợi nhuận được chuyển đến vì mục đích tránh thuế). Các quốc gia thành viên OECD không tạo không gian bình đẳng cho các quốc gia đang phát triển tham gia đàm phán cải cách thuế BEPS, mặc dù hành vi trốn thuế của doanh nghiệp gây tổn thất nặng nề nhất cho nền kinh tế của các quốc gia này – trong khi đó các thiên đường thuế như Thụy Sĩ, Hà Lan và Luxembourg lại có vị trí trong bàn đàm phán.

Đáng nói hơn, sau khi cải cách đã khắc phục lỗ hổng về thuế thu nhập doanh nghiệp, các quốc gia lại linh hoạt bồi hoàn cho các công ty bằng cách giảm thuế suất thuế thu nhập doanh nghiệp. Kết quả là BEPS đã làm tăng tốc cuộc đua xuống đáy về thuế suất. Không những vậy, từ khi có thỏa thuận BEPS, nhiều quốc gia châu Âu đã tuyên bố hoặc có kế hoạch cắt giảm thuế suất thuế thu nhập doanh nghiệp, bao gồm Vương quốc Anh, Hungary,¹⁵ Bỉ và Luxembourg.

Cùng với cắt giảm thuế suất thuế thu nhập doanh nghiệp, các quốc gia có thể tiếp tục dành nhiều loại ưu đãi thuế cho doanh nghiệp. Đôi khi, ưu đãi thuế đóng vai trò tích cực trong thu hút đầu tư hoặc giúp một quốc gia định hình nền kinh tế của mình. Nhưng ưu đãi thuế thường xuyên được cho là không hiệu quả và tốn kém. Trong một khảo sát gần đây của Ngân hàng Thế giới về các nhà đầu tư tại Đông Phi, 93% nói rằng họ vẫn có thể đầu tư cho dù không có ưu đãi thuế.¹⁶ Việc thường xuyên thiếu quy định và minh bạch đối với ưu đãi thuế đã khiến cho các ưu đãi này dễ bị lợi dụng và tạo ra tham nhũng.¹⁷ Ưu đãi thuế là một vấn đề đặc trưng, nhưng không chỉ riêng có tại các quốc gia đang phát triển. Ví dụ:

- Kenya thất thoát 1,1 tỷ Đô la Mỹ một năm do miễn giảm và ưu đãi thuế - gần gấp đôi chỉ tiêu của chính phủ trong toàn bộ ngân sách cho y tế,¹⁸ trong khi tại quốc gia này, cứ 40 bà mẹ thì có 1 người có nguy cơ tử vong liên quan đến sinh nở.¹⁹
- Nigeria chi tiêu 2,9 tỷ Đô la Mỹ cho ưu đãi thuế, gấp đôi số tiền dành cho giáo dục, mặc dù 6 triệu bé gái tại quốc gia này không được đến trường.^{20 21}
- Tại Hà Lan, chỉ riêng “hộp sáng kiến” (một loại ưu đãi thuế dành cho các sáng kiến về công nghệ), ước sẽ tốn hơn 1,2 tỷ euro trong năm 2016. Con số này tương đương với 7,6% tổng thu từ thuế thu nhập doanh nghiệp của Hà Lan.

Cuối cùng, nhiều bằng chứng cho thấy người hưởng lợi duy nhất từ cuộc đua xuống đáy nguy hiểm này là các công ty với cổ đông và chủ sở hữu giàu có. Tuy nhiên, các quốc gia trên khắp thế giới không thể không tham gia cuộc đua xuống đáy. Điều này phần lớn là do quan điểm kinh tế phổ biến cho rằng mọi cuộc cạnh tranh có bản chất tốt. Đây cũng là kết quả của áp lực vận động hành lang đáng kể từ các công ty đối với các quốc gia trên toàn thế giới, nhằm giảm số tiền thuế của các công ty này. Để đảo ngược cuộc đua xuống đáy về thuế thu nhập doanh nghiệp, các quốc gia phải loại bỏ những giả định sai lầm, lạc hậu và dựa trên một quan điểm kinh tế chưa được chứng minh. Các quốc gia cũng cần chấm dứt việc để khu vực tư nhân kiểm soát chính sách thuế, dĩ ngược

lại với lợi ích chung.

Các quốc gia phải hành động ngay bây giờ. Mỗi tháng trôi qua lại có thêm nhiều tiết lộ về một nhãn hàng đồ gia dụng có hành vi trốn thuế, trong khi có lợi nhuận lớn, khiến cho công chúng tức giận và phản đối. Các công ty đa quốc gia không nên được phép trốn trách nhiệm của mình tại đất nước họ hoạt động kinh doanh và kiếm lợi nhuận. Nhiều nhà lãnh đạo trên thế giới nói rằng điều này cần phải chấm dứt.²²

Tuy nhiên, hành động của họ lại không đi đôi với lời nói.

Chỉ khi các quốc gia sẵn sàng đưa ra các quyết định cứng rắn để thay đổi các chính sách đang cho phép các công ty tránh nghĩa vụ thuế, không thì cuộc đua xuống đáy sẽ tiếp tục. Cho dù chưa rõ, nhưng có khả năng là điều này sẽ dẫn đến sự chấm dứt của thuế thu nhập doanh nghiệp trong thời đại này, gây ra tác động lớn đến bất bình đẳng và cuộc chiến xóa nghèo đói.

KIẾN NGHỊ

Về cải cách thuế toàn cầu

- Các quốc gia phải kêu gọi việc hình thành một thể hệ mới của cải cách thuế quốc tế, nhằm chấm dứt cuộc đua xuống đáy về thuế thu nhập doanh nghiệp. Bất kỳ một đàm phán mới nào cũng phải có sự tham gia bình đẳng của các quốc gia đang phát triển. Nước Đức có thể tiên phong trong việc này với vai trò chủ tịch G20 trong năm 2017.
- Thành lập một tổ chức thuế toàn cầu để dẫn dắt và điều phối hợp tác thuế quốc tế với sự tham gia bình đẳng của tất cả các nước, nhằm bảo đảm rằng các hệ thống thuế quốc gia, khu vực và toàn cầu phục vụ lợi ích chung tại tất cả các quốc gia.

Về thiên đường thuế

Các quốc gia và tổ chức quốc tế có liên quan nên:

- Xây dựng một danh sách rõ ràng về các thiên đường thuế lớn nhất, dựa trên các tiêu chí khách quan và không có can thiệp chính trị. Các tiêu chí bao gồm: minh bạch thông tin thuế, thuế suất thấp và các ưu đãi thuế có hại. Hoạt động này có thể được thực hiện hàng năm bởi tổ chức thuế toàn cầu hoặc một tổ chức độc lập. Các biện pháp mạnh (bao gồm các hình thức trừng phạt và khích lệ, tùy thuộc vào bối cảnh) cần được sử dụng để hạn chế xói mòn cơ sở thuế và chuyển lợi nhuận.
- Áp dụng phương pháp phòng vệ mạnh mẽ (bao gồm cả trừng phạt) đối với các thiên đường thuế trong danh sách, nhằm hạn chế BEPS. Một ưu tiên hàng đầu là các quốc gia nên ít nhất thực hiện quy định kiểm soát công ty nước ngoài (Controlled Foreign Company - CFC), nhằm ngăn các công ty đa quốc gia đang hoạt động tại quốc gia đó che giấu lợi

nhuận bằng cách chuyển chúng sang các thiên đường thuế. Hoạt động này có thể được thực hiện mà không cần chờ một thỏa thuận toàn cầu.

- Hỗ trợ các quốc gia thiên đường thuế phát triển nền kinh tế công bằng hơn, ổn định và đa dạng hơn, thay vì phụ thuộc vào nguồn thu từ việc đóng vai trò là thiên đường thuế.

Về thuế thu nhập doanh nghiệp và cơ sở thu thuế quốc gia

Các quốc gia và tổ chức quốc tế có liên quan nên:

- Các quốc gia và tổ chức quốc tế cần hợp tác với nhau để chấm dứt cuộc đua xuống đáy về thuế thu nhập doanh nghiệp. Thuế suất thuế thu nhập doanh nghiệp nên ở mức công bằng, lũy tiến và đem lại lợi ích chung. Hợp tác này cũng nên cân nhắc đến cách thức bảo đảm các quốc gia có thể đạt được cam kết của mình theo Mục tiêu phát triển bền vững (SDGs), giảm sự phụ thuộc vào hệ thống thuế lũy thoái và chi tiêu công hiệu quả, giúp giảm khoảng cách bất bình đẳng.
- Rà soát và xác định các thực hành thuế có hại, từ đó yêu cầu cấm áp dụng trong nước và toàn cầu.
- Chấm dứt việc áp dụng tùy tiện các ưu đãi thuế, và đặt tất cả ưu đãi thuế mới vào khung đánh giá kinh tế và đánh giá rủi ro nghiêm ngặt (bao gồm cả tác động của ưu đãi thuế đến “cuộc đua xuống đáy” toàn cầu và khu vực). Tất cả ưu đãi cần được rà soát thường xuyên nhằm hạn chế lợi ích tư nhân dài hạn và gây hại cho lợi ích chung. Tất cả các hình thức miễn giảm thuế nên được xóa bỏ khi không có bằng chứng rõ ràng về tính hiệu quả.
- Xây dựng, thông qua diễn đàn khu vực, hướng dẫn và tiêu chí cho các trường hợp cho phép ưu đãi và miễn giảm thuế.

Về tính minh bạch

Các quốc gia và tổ chức quốc tế có liên quan nên:

- Cải thiện minh bạch thuế bằng việc yêu cầu tất cả công ty đa quốc gia công bố báo cáo liên quốc gia (country-by-country report - CBCRs) với số liệu riêng cho mỗi quốc gia họ có hoạt động kinh doanh, bao gồm cả các quốc gia đang phát triển. Thế giới cần được biết chi tiết doanh thu, mua bán nội bộ, nhân viên, tài sản hữu hình, lợi nhuận, số thuế đã chi trả và đang nợ hiện tại của các công ty, nhằm cho thấy quy mô của vấn đề và thúc đẩy hành động khẩn cấp để chấm dứt hoàn toàn hành vi trốn thuế của doanh nghiệp.
- Công bố các chi tiết chính của thỏa thuận ưu đãi thuế (giữa cơ quan thuế và công ty đa quốc gia), nhằm đảm bảo chính phủ và công ty có trách nhiệm giải trình với người dân.

Doanh nghiệp

Doanh nghiệp cần:

- Nhìn nhận thuế không chỉ là một nghĩa vụ pháp luật, mà cao hơn là trách nhiệm đóng góp của doanh nghiệp vào của cải chung của xã hội mà chính họ cũng phải phụ thuộc vào.

- Minh bạch về cấu trúc và hoạt động kinh doanh, nghĩa vụ thuế và quá trình ra quyết định về thuế, đánh giá và công bố rộng rãi các tác động về tài chính, kinh tế và xã hội của các thực hành và quyết định liên quan đến thuế của doanh nghiệp, có các hành động tích cực, cụ thể để cải thiện tác động của hành vi thuế doanh nghiệp tới phát triển bền vững.²³

GHI CHÚ

- 1 D. Hardoon, R. Fuentes-Nieva and S. Ayele. (2016). *An Economy For the 1%: How privilege and power in the economy drive extreme inequality and how this can be stopped*. Oxfam briefing paper. <http://policy-practice.oxfam.org.uk/publications/an-economy-for-the-1-how-privilege-and-power-in-the-economy-drive-extreme-inequ-592643>
- 2 IMF (2015a), *Fiscal Policy and Long-Term Growth*. <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2015/042015.pdf>
- 3 IMF. (2014). *Fiscal Policy and Income Inequality*. IMF Policy Paper. IMF, Figure 8, <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2014/012314>.
- 4 World Economic Forum. (2016). *Global Competitiveness Report 2016–2017*. <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1/>
- 5 McKinsey Global Institute. (2015). *The new global competition for corporate profits*. <http://www.mckinsey.com/business-functions/strategy-and-corporate-finance/our-insights/the-new-global-competition-for-corporate-profits>
- 6 UNCTAD (2015). *World Investment Report 2015*. http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2015_en.pdf
- 7 Johannesen, N., Tørslov, T. and Wier, L. (2016) *Are less developed countries more exposed to multinational tax avoidance? Method and evidence from micro-data*. 2016/10. Helsinki: UNU-WIDER.
- 8 Khả năng tài chính để đạt mục tiêu phổ cập giáo dục mầm non, tiểu học và trung học (theo SDGs) đang thiếu 39 tỷ Đô la Mỹ hàng năm. Số trẻ em không được đi học là 124 triệu (59 triệu trẻ em, 65 triệu thiếu niên). Xem thêm UNESCO. (2016). *Education for people and planet: creating sustainable futures for all*. <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002457/245745e.pdf> and UNESCO. (2015). *Out of school children data release 2015*. <http://www.uis.unesco.org/Education/Pages/oosc-data-release-2015.aspx>
- 32 tỷ Đô la Mỹ có thể tài trợ cho công tác y tế quan trọng để cứu sống 6 triệu trẻ em trên toàn thế giới hàng năm. Xem thêm Steinberg, K. et al. (2014). *Advancing social and economic development by investing in women’s and children’s health: a new Global Investment Framework*. *The Lancet*. Volume 383, No. 9925, p1333–1354, 12 April 2014. [http://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736\(13\)62231-X.pdf](http://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736(13)62231-X.pdf)
- 9 Action Aid (2013). *A level playing field? The need for non-G20 participation in the BEPS process* Action Aid. https://www.actionaid.org.uk/sites/default/files/publications/beps_level_playing_field_.pdf
- 10 Trong báo cáo này, khi bàn luận về thiên đường thuế, thuật ngữ “quốc gia” được sử dụng để mô tả hệ thống luật pháp cụ thể trong biên giới quốc gia.
- 11 Chi tiết về các bước thực hiện như sau: đầu tiên, nghiên cứu viên lập danh sách khoảng 80 quốc gia. Sau đó, nghiên cứu tại bản đánh giá 59 quốc gia theo mức độ chuyển lợi nhuận đến/thông qua quốc gia này, thuế suất thuế thu nhập doanh nghiệp, và theo việc xuất hiện trong các nghiên cứu về công ty đa quốc gia sử dụng thiên đường thuế. 59 quốc gia này đều xuất hiện trong nhiều danh sách thiên đường thuế khác nhau của nhiều tổ chức có uy tín như Văn phòng Trách nhiệm giải trình của Chính phủ Mỹ (GAO), Nghị viện Châu Âu và Ngân hàng thanh toán quốc tế. Trong 59 quốc gia này, 19 quốc gia được xác định là có vai trò quan trọng hơn, dựa trên mức độ về hành vi trốn thuế tại các quốc gia này. Sau đó, 19 quốc gia được đánh giá theo ba tiêu chí chính: thuế suất thuế thu nhập doanh nghiệp, ưu đãi thuế và cam kết tham gia nỗ lực quốc tế nhằm xóa bỏ hành vi trốn thuế. Từ đó, danh sách 15 thiên đường thuế trên toàn cầu đã được lập.
- 12 Hardoon, R. Fuentes-Nieva and S. Ayele. (2016). *An Economy For the 1%*.
- 13 UNCTAD (2016) *World Investment Report 2016* http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2016_en.pdf
- 14 Tax Justice Network, Global Alliance for Tax Justice, Public Services International, Oxfam International. (2015). *Still Broken: Governments must do more to fix the international corporate tax system*. <https://www.oxfam.org/en/research/still-broken-governments-must-do-more-fix-international-corporate-tax-system>
- 15 Public Finance International. *Hungary to set lowest EU corporate tax rate from January*.

November 18th 2016. http://www.publicfinanceinternational.org/news/2016/11/hungary-set-lowest-eu-corporate-tax-rate-january?utm_source=Adestra&utm_medium=email&utm_term=

16 Edward Mwachinga. *Results of investor motivation survey conducted in EAC*. World Bank, presentation given on 12.02.13 in Lusaka, quoted in Action Aid: *Give us a break: How big companies are getting tax free deals*. June 2013.

17 Eric Zolt. (2015). *Paper for workshop on tax incentives and base protection New York, 23–24 April 2015*. http://www.un.org/esa/ffd/wp-content/uploads/2015/04/2015TIBP_PaperZolt.pdf

18 TJNA and Action Aid. (2016). *Still Racing Toward the Bottom? Corporate Tax Incentives in East Africa*.

19 World Bank. (2015). *Lifetime risk of maternal death (1 in: rate varies by country)* <http://data.worldbank.org/indicator/SH.MMR.RISK>

20 Analysis of Nigerian Budget by BudgIT: <http://yourbudgit.com/wp-content/uploads/2016/01/2015-Publication-BUGET.pdf> Nigeria spends \$1.4 billion a year on education. There are 10.5 million children in Nigeria out of school, of which 60 percent are girls. UNICEF Nigeria (webpage accessed 1 December 2016) <https://www.unicef.org/nigeria/education.html>

21 TJNA and Action Aid. (2016). *Still Racing Toward the Bottom? Corporate Tax Incentives in East Africa*. Figures for health spending taken from International Budget Partnership, 2016 *Kenya: analysis of budget policy statement 2016* <http://www.internationalbudget.org/publications/kenya-budget-policy-statement-2016/>

22 Reuters. (September 5, 2016). *Obama says countries must move in concert on tax avoidance* <http://www.reuters.com/article/us-g20-china-usa-tax-idUSKCN11B1LR> and Reuters, May 3, 2016 *Germany attacks 'illegitimate' dividend tax avoidance scheme* <http://www.reuters.com/article/us-commerzbank-taxes-idUSKCN0XU0SH>

23 Cách tiếp cận này được miêu tả chi tiết tại Oxfam, Christian Aid, Action Aid. (2015). *Getting to Good: Towards Responsible Corporate Tax Behaviour*. https://www.oxfam.org/sites/www.oxfam.org/files/file_attachments/dp-getting-to-good-corporate-tax-171115-en.pdf

© Oxfam International December 2016

Tác giả của báo cáo là Esmé Berkhout. Oxfam ghi nhận sự hỗ trợ của Francis Weyzig, Susana Ruiz, Aurore Chardonnet, Radhika Sarin, Luke Gibson, Michael McCarthy Flynn, Thomas Endhoven, Maria Villanueva Serrano, Max Lawson, Deepak Xavier, Helen Bunting, và nhiều cá nhân khác trong quá trình xuất bản. Oxfam gửi lời cảm ơn đặc biệt đến Claire Godfrey vì những đóng góp về biên tập báo. Đây là một phần của chuỗi báo cáo dành cho tranh luận xã hội về vấn đề chính sách phát triển và nhân đạo.

Để biết thêm thông tin về các vấn đề trong báo cáo, vui lòng gửi thư điện tử đến địa chỉ advocacy@oxfaminternational.org

Ấn phẩm này có bản quyền, nhưng nội dung có thể được sử dụng miễn phí cho mục đích vận động, chiến dịch, giáo dục và nghiên cứu, với điều kiện nguồn tài liệu được ghi nhận đầy đủ. Chủ sở hữu bản quyền đề nghị được thông báo về tất cả việc sử dụng trên, cho mục đích đánh giá tác động. Đối với việc sao chép trong các trường hợp khác, hoặc sử dụng lại trong ấn phẩm khác, hoặc dịch thuật hoặc biến thể, cần phải có sự cho phép và có thể mất phí. Vui lòng gửi thư điện tử đến địa chỉ policyandpractice@oxfam.org.uk

Thông tin trong ấn phẩm này là chính xác tại thời điểm công bố.

Xuất bản bởi Oxfam GB cho Oxfam International theo ISBN 978-0-85598-848-7 vào tháng 12 năm 2016.

Oxfam GB, Oxfam House, John Smith Drive, Cowley, Oxford, OX4 2JY, UK.

Ấn phẩm này được xuất bản với hỗ trợ của Liên minh Châu Âu. Nội dung của ấn phẩm là trách nhiệm của Oxfam International và không phản ánh quan điểm của Liên minh Châu Âu.

OXFAM

Oxfam là một liên minh quốc tế gồm 20 tổ chức cùng phối hợp hoạt động tại hơn 90 quốc gia trên thế giới. Chúng tôi là một phần của phong trào toàn cầu vì thay đổi, nhằm xây dựng một tương lai không có đói nghèo và bất công. Vui lòng gửi thư cho bất kỳ đại diện nào để biết thêm thông tin, hoặc truy cập www.oxfam.org

Oxfam America (www.oxfamamerica.org)

Oxfam Australia (www.oxfam.org.au)

Oxfam-in-Belgium (www.oxfamsol.be)

Oxfam Canada (www.oxfam.ca)

Oxfam France (www.oxfamfrance.org)

Oxfam Germany (www.oxfam.de)

Oxfam GB (www.oxfam.org.uk)

Oxfam Hong Kong (www.oxfam.org.hk)

Oxfam IBIS (Denmark) (www.ibis-global.org)

Oxfam India (www.oxfamindia.org)

Oxfam Intermón (Spain)

(www.intermonoxfam.org)

Oxfam Ireland (www.oxfamireland.org)

Oxfam Italy (www.oxfamitalia.org)

Oxfam Japan (www.oxfam.jp)

Oxfam Mexico (www.oxfammexico.org)

Oxfam New Zealand (www.oxfam.org.nz)

Oxfam Novib (Netherlands)

(www.oxfamnovib.nl)

Oxfam Québec (www.oxfam.qc.ca)

Oxfam South Africa (www.oxfam.org.za)

Observers:

Oxfam Brasil (www.oxfam.org.br)

